

Motion till riksdagen

1986/87:K504

Margareta Andrén och Lars Ernestam (fp)

Slopande av övre åldersgräns för innehav av offentliga uppdrag

Det är viktigt att sträva efter ett samhälle med valfrihet. Valfriheten skall också gälla de äldre. Åldrandet är en individuell process som sker successivt, varför man inte kan fastslå någon speciell åldersgräns för när man blir gammal. Detta har ju också bl. a. kommit till uttryck i att riksdagen beslutat införa en rörlig pensionsålder.

Varför skall en pigg och alert 70-åring få vara regeringsledamot, riksdagsledamot, sitta i landsting eller kommunfullmäktige men inte få tjänstgöra som nämndeman?

De åldersgränser som nu gäller för offentliga uppdrag bör avskaffas. Det är många gånger ett slöseri att man i samhällsarbetet inte tillräckligt drar nytta av äldre personer.

1963 infördes 70-årsgräns för ett mindre antal offentliga uppdrag, bl. a. för nämndemän, för ledamotskap av taxeringsnämnder och domkapitel.

Konstitutionsutskottet gjorde 1982 och 1983 uttalanden av innebörden att det inom regeringskansliet inletts en prövning av åldersgränserna och att resultatet av denna prövning borde avvaktas innan ställning togs i frågan.

I proposition 1982/83:126 togs frågan upp vad gäller nämndemannauppdrag och där föreslogs att åldersgränsen fortfarande skulle vara 70 år. Föredragande statsrådet framhöll bl. a:

För nämndemannauppdrag är det, som jag anförde i det föregående, av största betydelse att uppdragstagarna har en bred folklig förankring. Det kan därför inte komma i fråga att utan tungt vägande skäl genom valbarhetsvillkor utesluta stora grupper av medborgare. För min del anser jag dock att de skäl som år 1963 ansågs tala för införandet av en övre åldersgräns för nämndemän alltså är bärande.

Som motivering härför anförde statsrådet bl. a:

Jag vill för övrigt erinra om att de lagfarna domarna är skyldiga att avgå med pension från sina tjänster vid 65 års ålder.

Med denna motivering skulle det ju innebära att inga pensionärer skulle få tjänstgöra i några offentliga uppdrag, eftersom tjänstemännen i vederbörande offentliga styrelser eller nämnder som regel inte har någon tjänstgöring efter 65 år. Det skulle dock vara helt orealistiskt.

Tunga remissinstanser som Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet och Landsorganisationen ställde sig också positiva till att slopa åldersgränsen.

Pensionärernas riksorganisation (PRO) beslöt också på sin rikskongress

1985 att verka för att åldersgränsen uppåt för offentliga uppdrag slopas. Som motivering härför anfördes bl. a:

Mot. 1986/87
K504

Det är viktigt att skiftande åldrar är representerade i nämnder och styrelser. Även pensionärerna skall ha rätt att vara representerade i politiska organ. I dag finns ca 1 300 000 personer över 65 år. Det är rimligt att också denna grupp skall kunna påverka landets utveckling.

Även representanter för andra pensionärsorganisationer har uttalat sig för slopande av åldersgränsen.

Riksdagen har senast behandlat likartade motionsyrkanden i anslutning till betänkandet KU 1986/87:10. Utskottet hänvisar i detta betänkande till att förslag föreligger att slopa åldersgränserna vid uppdrag i domkapitlet. Taxeringsnämnderna där åldersgränserna gäller skall förändras till skattemämnder. Beträffande dessa nämnder föreligger ännu inte något förslag om åldersgränser. Kvar med åldersgränser står sålunda i stort sett endast nämndemannauppdrag. Dessa uppdrag har klar förtroendemannakaraktär och vi finner inte de skäl som anförts för att behålla åldersgränserna bärande. Vi förutsätter att de politiska partierna vid sina nomineringar och kommunerna och landstingen i beslutssammanhangen har erforderlig kompetens för att tillse att nämndemannakåren blir allsidigt sammansatt.

Hemställan

Med anledning av vad som anförts i motionen hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring i tillämpliga lagar och förordningar så att ingen övre åldersgräns fastställs för innehav av offentliga uppdrag.

Stockholm den 16 januari 1987

Margareta Andrén (fp)

Lars Ernestam (fp)

